

NHỊP GỌI ÂM DƯƠNG

Nguyễn Văn trang

Tám Tàng tới rồi. Đâu? Kia kia ! Vô quán cô Út Thương Tình Thương Mến Thương rồi kia. Quây cái bọc vải. Xách theo xâu cá nữa .Tướng cà nhom. Tay chun hay ra bộ tịch khi xuất ngôn. Áo banh ngực. Lãi nhãi tuồng tích vở hát bội San Hậu. Xa xa thoáng thấy biết liền. Í.. ư...Như ta đây...Thùng!Thùng!Thùng!

Tám Tàng khều khều vai cô Út bỏ giọng mơn trớn:

-Tối qua trời sáng trăng. Cá nhát mỗi dễ sợ. Anh đừng giấu bóng ở đầu xẻo kéo câu rê tới khuya mà chỉ dính được bốn con cá lóc bằng cườm tay. Em lấy đỡ rồi đong thêm cho anh ba xi rượu. Mai anh bao lượi dờ chà đầu vằm rồi tính luôn thề, nghe cô em.

Cô Út hứ hé một chap mới nhận xâu cá.

-Chớ bộ....chớ hồng phải anh còn rọng lại một mớ ở sau chòi chờ ghe con Sương Hàng Bông tối tối chèo ngang đó hả? Mà cái chai lít cũ đâu rồi?

Tám Tàng gãi gãi đầu , xệu mặt , giọng lên ền , mắt ngó giảo giác như sắp lục nôi ăn vụng sợ ai bắt gặ tại trận khi vói tay theo ôm eo Út Thương:

.-Chết mờ! Anh lại bỏ quên trên chòi .

Út Thương mặc quần vải trắng mỏng te nổi cộm viền xì-líp, quay mông trợn bóng, đập tay Tám Tàng nghe chen chéc, vội bước ra sần lãng cần nhần cửri nhử:

-Biết lắm mà! Hết trọi rượu mới nhớ tới quán em. Xí! Sao hồng đi biệt tằm biệt tích luôn đi? Đạo này ở miết trên chòi với con nào vậy?

-Nhớ em mất ngủ, cặp mắt chòm lơ đây nè. Từ ngày bán miệng đáy tới giờ anh lo đi quần mua trâu. Mỏ miệng hỏi mua con trâu cái là chúng chửi anh như tát nước vào mặt. Còn thứ trâu chết rồi mới xẻ thịt thì đâu xài được.

Bọn con nít bắt đầu kéo ập vào quán cô Út , hình hăng bọc tròn quanh ghé Tám Tàng như bầy sâu keo tràn đồng phá lúa. Nổi trống lên đi anh Tám! Quán đang vắng như chùa Bà Đanh, đừng một cái chẹt nghẹt xô lán tràn vào toàn là lũ ăn hại nhưng cô Út Thương Tình Thương Mến Thương vừa đong rượu vừa cười mím chi cọt liếc liếc Tám Tàng. Anh Tám lên giọng đuổi khéo sắp nhỏ:

-Chưa làm xong, mấy em ơi! Lấy đỡ cái trống da ếch này ra ngoài chơi đi. Để chỗ cho người lớn nói chuyện, nghe mấy nhóc.

Hí! Hí !... Để chỗ cho người lớn tâm tình thì có. Bọn con nít quỷ này lúc nào cũng rình mò phá đám để vôi vỉnh , kiếm chác. Đúng là “ Ngày xưa quỷ mọc đặng đông, Bây giờ quỷ mọc trong lòng trẻ con”. Thiệt tình!

Tám Tàng trút vài thanh gỗ mít già từ bao cà ròn ra xếp lên mặt bàn tròn dán lớp mi-ca vênh mép, thọt tay dưới đáy bao móc vét mấy trái ổi đèo chia cho sắp nhỏ rồi trảm trỏ ngấm nghĩa, chép miệng .Kiếm thêm được bấy nhiêu đây là đủ bộ rồi nhe. Mà thanh này còn vương một mắt đệt. Ủi chu choa! Làm sao đây hở ta? À...à có cách rồi. Có cách mà! Chét chét! Chút chút!

Bọn trẻ túa ra sân cặp ổi vỗ trống bắt nhịp ca bài Lý Con Cua, bỏ Tám Tàng ngồi lãi nhãi mình ên.

“ Chiều nay em đi bắt cá và mang giỏ theo bắt cua

“Làm sao cho khá khá về cho má nấu canh chua.

“Ơ...kia con cua!

“Ờ...kia con cua!

“Minh đừng la lớn nó chui xuống hang...Minh đừng la lớn nó chui xuống hang...”

Út Thương nướng mảy con khô cá trạch nghe thơm phức, vợ theo chai rượu thuốc bưng ra cười ngọt xót như đường phèn.

Tám Tàng đẩy cái đĩa nhôm úp mảy cái ly uống trà đóng cáu sang bên mép bàn:

-Thôi dẹp mớ ly này qua một bên đi em. Chừa lại một cái để tui mình uống chung được rồi. Em nhắm môi trước đi. Ờmôi em nhấp chỗ này héo? Coi nè! Anh cũng kê môi anh đúng chỗ này nhe. Quá đã! Quá đã nhe! Cho anh...Để anh...

Cô Út néo ba sườn Tám Tàng , ngồi xê ra , đá lông nheo:

-Dị hợm ! Coi chừng con nít nó ngó vô kia. Ờ, mà nè anh ơi! Em nghe nói lần này bầu Sên chèo tới năm ghe đào kếp vào đây hát cúng đình lặn đó. Năm nào ghe cũng chở khẳm đủ thứ bộ gõ, bộ hơi và đồ sấm tuồng. Liệu họ có chịu mua cái trống anh đang mần hông?

Tám Tàng run đùi , kênh kiệu ra mặt:

-Dám đâu. Ai đời trống cầm chầu hát bội mà lại đi xài trống chiến loại da nhị rẻ tiền chỉ đánh kèm với bộ thanh la. Bầu Sên là người sành nghề. Ông ta đeo theo gánh hát bội hơn ba chục năm trời. Nghe tiếng trống đình làng này, ông muốn sắm riêng cho gánh hát một cái y chang như vậy. Bầu Sên dẫn cọc cho anh 500 ngàn từ năm ngoái . Vì chữ Tín với nhau anh nhận ít tiền chơi, chớ bây nhiêu đó có nhằm nhò gì đâu em. Mấy tháng trời lặn lội đi tìm da trâu cái còn sống sơn sơn đem xẻ thịt bán, lóc lớp da nhứt đem về ngâm nước căng ra phơi khô ... thiệt là trần ai lai khổ. Rồi đi săn lừng mua mấy gốc mít già xẻ thanh uốn vòng làm bụng trống . Ngót nghét

lên cả chục triệu rồi. Công cán, tay nghề, sơn trét ổng trả anh mười lăm triệu là rẻ mạt. Anh dốc hết tiền hết công ra làm cái trống này là nhờ ổng giống tiếng với vài gánh hát hay đình miếu khác để anh trở lại sống với nghề gia truyền kéo bị mai một. Mà dạo này anh chắc làm trống sống được.

-Trâu cái để để. Ai mà đi mần thịt để lóc da ra bán cho anh? Nói nghe ngộ hôn? Nhưng tại sao phải là da trâu cái?

-Bởi vậy mới gian nan . Làm bằng da bò, da nghé xẻ thịt ướp muối sẵn là để bọn hạ cấp giành giật thương trường. Thà đi bắt cá , bắt tôm sống qua ngày chờ thời chớ anh mà rờ tay vào làm ăn kiểu đó thì ba anh đội mồ sống dậy bẻ cổ anh chết liền.Tức cười, mấy tháng trước anh rờ rờ lên làn da con trâu Nhận đang có chữa của ông Năm Cù Lằn , leo lên lưng cỡi một vòng . Anh ngã giá chín triệu . Ông trề môi đuổi anh ra khỏi nhà liền. Bộ mày tới đây trù ếm trâu tao hả mậy? Con Nhận để bốn lưã rồi. Nó đang bụng mang dạ chửa.Tao không dám cho nó đi kéo cộ. Mày lại leo lưng cỡi nó còn thúc thúc hông nó nữa. Bộ mày đui hả? Bộ mày.... May mà ổng không xách hèo rượt theo anh. Ông khôn dần trời. Có thấy cù lằn chỗ nào đâu.

Tám Tàng chung ly với Út Thương kêu ron rót lim dim, ngà ngà, kể tiếp:

- Trời xui Đất khiến , hai tháng sau, con Nhận bị để ngược, láp ngáp sắp chết. Nửa đêm , ổng bơi xuống lên chòi anh, chống dầm nói trống lên. Tao nể là nể ông già của mày kia. Ông chết đi mà sao mỗi lần nghe tiếng trống đình tao cứ ngỡ ổng đang hiện hồn về giục tao mau bận áo dài khăn đóng ra họp chức sắc trong làng bàn tính mượn gánh hát bội về đây cúng lễ Kỳ Yên hát tuồng San Hậu suốt ba đêm. Trống đình làng mình là một kiệt tác của ba mày để đời. Hùm

chết để da, người ta chết để tiếng. Hiểu chưa con? Hồi xưa, ông làm ra cái trống này là chỉ để cho tao cầm châu. Xuân tam, hè cửu, thu thất, đông nhị. Là mùa xuân đánh giục ba tiếng một, mùa hè chín tiếng, mùa thu bảy, còn mùa đông đánh hai tiếng rì. Phải rao mời dân làng đi xem hát bội đúng thời, đúng nhịp mới động lòng người, mới là tay cầm châu lão luyện. Năm nào khi diễn tuồng, không những chức sắc trong làng mà chính bầu Sên cũng mời tao lên cầm châu. Là sao? Phải thuộc tuồng, thuộc vai và rành luật xuyên tâm, song châu, liên châu, hạ mã, lạc nhận để thưởng phạt đúng cách. Anh mừng quýnh, lật đật nhảy xuống xuống Năm Cù Lân bơi lẹ muốn đứt hơi. Ông ngồi thở hổn hển lấy sức lên giọng dạy đời trớt quớt mà cứ hay nói chữ. Thiệt tình lúc bấy giờ anh mới thấy ông ló cái đuôi cù lân ra.

."Chỉ bịt mặt trống bằng da trâu cái, con mới nghe ra nhịp Âm, nhịp Dương hoà điệu Đất - Trời sản sinh vạn vật, nghe động lòng người. Trống này phải làm bụng bằng gỗ mít già thì thanh mới không lạc mà vọng lên rất xa. Tay cầm châu chuyên nghiệp vừa nổi trống khai châu chín tiếng là nghe ra thanh Âm gọi thanh Dương và ngược lại. Âm trung hữu Dương, Dương trung hữu âm là vậy. Cho nên mỗi lần làm xong, khi ba thử trống là thấy má con hiện về trước mặt. Nghe tiếng trống từ xa là ba biết mặt bịt da gì và tang làm bằng gỗ gì. Tiếng trống lép, âm lảng xẹt, không vọng ra xa, không lừa được khí thiêng vào lòng người là biết ngay các tay nẩy, non cơ làm ra." Hồi còn sanh tiền, ba Tám Tàng truyền nghề cho con, ngày nào cũng li nhĩ từng chút một như ông Nhưng nhắc tuồng. Thét rồi Tám Tàng nghe da lỗ tai bị căng mỏng hết cỡ ra luôn. Con nghe tiếng trống múa lân của đoàn Sanh Hoà Đường rồi đó. Nói cho ba nghe nó làm bằng gỗ gì, làm bằng da gì, mau

lên coi? Trả lời xong, thấy ba mình đi tìm cây chổi lông gà, Tám Tàng nhảy phóc trốn sau kẹt bờ lúa chờ tới chập tối mới dám lách ló ra sau bếp lục nồi ăn buổi cơm chiều.

Tối ngày Tám Tàng lục đục bám theo ba học cách bào lớp màn, ngâm da trâu căng ra phơi khô, lóc lớp ngoài làm mặt trống Đại, lớp nhị bên trong làm trống Tiểu. Cực nhứt là phải uốn thanh gỗ mít già ráp lại sao cho thành bụng trống ôm sát đeo, liền lặn, không có chút khe hở. Khi ghép tang, có nghĩa là làm bụng trống, con nên nhớ rằng thiên nhiên kết hợp khí khao thì bao giờ cũng sắc sảo hơn bàn tay bẻ ép quá gượng gạo của con người. Bất đắc dĩ, con mới dùng vải chèn đệm một lớp mỏng rồi phủ sơn lên cho thật trơn tru, không để thấy kẽ hở. Các bộ lão gần xa đều nghe danh tay nghề của ba Tám Tàng đến đặt làm trống đình, trống chùa, trống hát bội...quanh năm, nhưng vì mất mấy tháng trời mới làm được cái trống Đại đúng ý nên ông lãnh rất ít. Tới thời đói kém, Đình làng vắng tiếng trống. Các đoàn hát bội đều vô quốc doanh và cử người ngoài Bắc làm bầu gánh. Ba Tám Tàng bỏ nghề rầu rĩ ngã bệnh qua đời. Tám Tàng mới lên mười hai, xin đi theo ghe cà vom của Thạch Keng bị trưng dụng chở hàng quốc doanh độ nhật. Chiều chiều, ghe tấp bờ nhà gạo lên chành, thoáng nghe tiếng trống chùa, trống miếu rơi rớt lưa thưa vắng lại, Tám Tàng buông sào tre đứng mũi, mắt nhìn xa xăm. Đó! Đó! tiếng trống của ba tôi còn vọng lại đó. Tôi ráp mấy thanh gỗ bụng kín kẽ mới nghe xa được như vậy đó. Hứ! Lo chửi sào cho mũi cặp sát bờ đi mầy. Con nít mà cũng làm tàng. Dốt đặc cán mai mà còn bày đặt nói dóc. Đúng là cái thằng Tám Tàng, hay làm phách làm tàng.

Tối tối, người lớn thả bộ lên bờ tấp vào mấy quán bán khô cá đuối hay hột vịt lộn uống vài xị chửi đời. Họ

dùng lụi sắt chọt vô vài bao gạo quốc doanh mang lên bờ đổi chác cuộc nhậu. Người bán cũng mừng mà người ăn cũng vui, cứ ra dẫu rồi ngẫm hiểu ý nhau, ngậm miệng câm như hến .

Họ phân công Tám Tàng ở lại giữ ghe. Nó leo lên mũi nằm chèo queo ngón mấy củ khoai mì luộc ăn cho đỡ xót dạ vì xuất cơm của nó chỉ được hai chén lường. Nghe tiếng ai làm rớt cái soong dưới bếp, nó bật người dậy chạy xuống khoang sau. Thật là một cảnh tượng xót xa. Con bé khoảng 5 tuổi mình trần tèm lem tèm luốc với chiếc quần tà lòn rách rưới ôm cứng củ khoai mì cắn mất phân nửa đang chịu lựng vào lườn ghe nhìn nó bằng đôi mắt van xin.

-Mày tên gì?

-Út Thương.

-Ở đâu?

-Xóm trên.

- Có đi học không?

Con bé lắc đầu.

-Ba mày làm nghề gì?

-Học tập cải tạo.Chết rồi.Xin anh đừng bắt tui.

Nghe như hỏi cung, con nhỏ quăng củ khoai mì lại đâm đầu chạy ra khỏi cửa ghe khóc ngất. Tám Tàng chạy theo đưa thêm khoai cho nó :

-Đem về ăn đi. Sau, nhớ ghé xin. Đừng ăn cắp. Xấu lắm.

Con bé nín khóc, không cảm ơn, ôm mấy củ khoai vụt chạy.

Đó là chuyến đi cuối cùng của Tám Tàng trước khi có lệnh bãi bỏ ngăn sông cấm chợ.

Tám Tàng ướm hai thanh gỗ mít vào nhau, nhìn cô Út đang ngồi đối diện, thờ ra:

-Chưa khít nhau lắm. Anh còn phải uốn lại. Nhịp Âm loảng, không gọi tới

nhịp Dương được.Thanh sắc của Động-Tĩnh, Nhật-Khoan sẽ bị điếc. Dạo này trời còn nán mấy cơn mưa cuối. Mớ ở chòi phơi khô rồi. Còn mớ này, anh để lại đây nhờ em trở mình phơi thêm vài nắng. Mưa nhớ lấy vô. Anh phải đi tìm loại tre già căng da niệt vành và chọn mua màu sơn nữa.

Cô Út nhón người xiết chặt bàn tay Tám Tàng chỏi lên tựa má vào, nghe ra hơi ấm điềm tựa của đời mình thốc lên trong cơn say. Bàn tay đã từng lượm mấy củ khoai mì luộc rớt lặn lốc trên ghe chạy theo dúi vào tay mình.

-Anh đừng xa em.

Mắt cô Út ngấm rượu nổi chỉ đỏ lừ đừ nhìn Tám Tàng lung linh ảo ảnh không hiểu lời nào mà sao cứ nghe ra tiếng trống đình tuổi thơ dội ngược, nôn nao rửa vội chén đĩa dưới cầu ao để kịp giang xuống mấy chị lối xóm đi xem hát bội. Gánh hát lên tuồng giữa trời trước sân đình sát mé sông. Cứ nhủ mũi xuống tới , đâm ngang ngội xem. Gió thổi mát rượi. Vài chiếc xuống bán bún nước lèo, chè thưng, xôi vị... cặp be khói xông thơm phức. Vừa lua lấu tô bún vừa xem hát bội thật là một thời khó quên trong đời các cô gái quê nếu có một ngày nào đó phải bỏ xứ ra đi. Sáp gần mới thấy cái trống chầu cao lớn chình bình đặt trên giá gỗ ba chân sơn đỏ đổi âm , đổi nhịp lúc hùng tráng, lúc bi ai theo từng vai, từng lớp. Người cầm chầu lấp khoảng lạng ca từ của cô đào thương bằng những âm trầm bổng, nhật khoan nghe thật tê tái, não nuột hốt hồn Út Thương. Tuổi hồn nhiên là ngội sao băng thoáng vụt trên bầu trời trong veo chưa kịp bùng lời ước mơ. Giờ, Út Thương mới thấy rõ hơn những gì đã mất.

“ Trồng trâu trồng lợn dây tiêu

Con theo hát bội mẹ liêu con hư”

Mẹ Út Thương ngồi bên cứ chẳng chẳng nhắc lớp mỗi khi thấy cô sụt sùi nhỏ lệ.

Nhưng cuộc sống nghèo khó không đưa đẩy Út Thương đi theo gánh hát bội mà lại rớt vào quán Karaoke “Chiều Tím” ngoài tỉnh lỵ. Cô Út mà cất giọng ca bài “Thương Tình Thương Mến Thương” là cả phòng im re. Không phải vì Út Thương hát hay nhưng vì cô làm mọi người nghĩ lại thân phận của chính mình. Ai cũng lặng lẽ dành một phút mặc niệm cho tuổi thơ riêng tư đã vội qua đời. Út Thương chỉ ca được vài đêm rồi bắt chọt bỏ quán ra đi.

Người chơi sộp nhứt là chú Xứng. Chú là người Hoa, một tay làm ăn vừa phát lên trong tỉnh. Tướng lùn, bụng bự, dẻo miệng, lúc nào cũng chơi xả láng với bạn bè áp phe. Chú hay boa giấy bạc trăm ngàn từ bồi phòng cho tới các cô làng vắng trước cửa rồi đuổi đi hết, chỉ chọn Út Thương.. Chát giọng của cô chỉ hợp với những chuyện tình dân gian lỡ dở, buồn buồn pha mùi cải lương. Vậy mà bọn thanh niên chơi chơi giành giựt nhau vì nét đẹp thủy mị, dáng người dong cao và đôi mắt sâu đời của Út Thương. Mới chân ướt chân ráo bước vào quán này là được chú Xứng chọn đi tắm biển xả xui một tuần. Lúc trở về, Út Thương sống bạt mạng, đêm nào cũng uống rượu say gục tại bàn.

-Anh vừa trúng mảnh lô đất. Anh đưa em cầm đỡ hai cây vàng. Em nghĩ làm ra bán quán cóc của bà Tư Tiên để che mắt thiên hạ. Hèo lánh mà bán cũng được lắm. Cạnh bờ sông. Nhiều ghe xuồng qua lại. Anh sắp xếp tạm sang lại quán này rồi. Có đường xe gắn máy chạy vào tới nơi. Mẹ vợ già và mấy đứa con anh không hay biết và cũng không léo hánh tới đó được đâu. Chớ ở đây anh cứ đưng đầu với bọn siêu quậy này hoài, thế nào cũng có ngày lộ tẩy. Đám phiền cho cả hai. Trước mắt cứ như vậy đi. Rồi để anh lo liệu.

Coi như đó là ngày mình lại đổi đời. Có mấy ai ném tiền vùi vậ đời người con gái mà còn nhân hậu quay trở lại? Ít ra ông ấy cũng tốt bụng. Út Thương nghĩ thế và nghỉ làm.

Chiều xuống. Bọn con nít nghe tiếng xe gắn máy dừng lại trước sân quán Út Thương, nhao nháo đâm đầu chạy thẳng một mạch tới đó kiếm chác. Kia! Kia! Chú Xứng tới rồi tụi bây ơi! Đâu? Đâu? Kia kia! Bận áo khoác da bò lảng bóng đó. Xách túi du lịch chằng chịt đầu dây kéo ưỡn bụng phục phịch bước vô trong nhà rồi. Trúng mảnh rồi, tụi bây ơi!

-Nè! Nè! Mấy cháu. Đây là tờ giấy bạc một trăm ngàn đồng. Tụi cháu chia nhau rồi tản ra lẹ đi.

-Dạ. Dạ. Để chỗ cho người lớn nói chuyện hả chú?

Chú Xứng đẩy xe vô nhà, đóng sầm cửa lại.

Vanh rìa miếng da trâu làm mặt trống và mua đủ vật liệu cần thiết, Tám Tàng bắt đầu làm khuôn tang. Cả tuần anh bỏ chòi đi tìm mấy bụi tre già chọn mua đúng gốc, không rảnh để bao lưới đơm chà bắt cá cho Út Thương. Tới nhà cô lấy mấy thanh gỗ thiệt là ngại. Lúc anh bước tới sân quán, bà Tư Tiên đang khòm lưng cầm chổi ráng quét nhà. Thấy bóng người, bà buông chổi che mắt leo neho nhìn ra ngoài:

-Ừa? Tám Tàng hả cháu? Kiếm con Út Thương hả? Động ổ rồi. Vợ ông tính kêu đứa con trai chở đến tận đây nên ông lật đật xuống trước đưa con Út đi rồi. Bác thấy sang lại giá quá bèo nên trở về đây mở cửa bán lại. Nói nào ngay, chỗ này buôn bán được lắm đó cháu. Lúc trước túng ngặt quá nên bác mới sang đại cho nó đó chớ. Vào đây uống miếng nước đi cháu. Ôi...nó đi gấp gáp như chạy giặc nên hàng họ còn để nguyên lại đây. Bác mới về hai bữa rày, còn lu

bu quá, chưa kiểm đếm xếp dọn lại được. Ngồi tạm xuống đây đi cháu.

Tám Tàng kéo chiếc ghế nhựa nứt mặt mà mới đây anh đã từng ngồi bên Út Thương:

-Thôi, khỏi pha trà chi cho mất công, thừa bác Tư. Con tới đây để lấy mấy thanh gỗ mít rồi đi liền mà.

Bà Tư lụm cụm ra sau sàn lãn, quơ quơ đồng củi:

-Phải mớ cây này hông cháu? Xíu nữa là bác làm củi chụm rồi. Con Út dặn bác cắt kỹ để đưa lại cho cháu. Mà đầu óc bác bây giờ già cả lú lẩn rồi. Bác lại đem chất nó vào đồng củi nè. Đây, đây. Nó lấy theo một khúc có lổm, có sọc gì đó. Bác nghe nó cắt nghĩa mà không để tâm. Ôi...ba cái khúc củi vụn này...

Tám Tàng mân mê ngồi rập rập mấy thanh gỗ lại trên mặt bàn mi-ca cong vênh. Tay lứt giựt, búng rúng. Chợt anh đứng lên chào bà Tư ra về. Chân bước sểu sáo ven đường cỏ mọc như thấm nặng độ rượu. Đến đầu cầu Tràm nằm vắt qua rạch Đĩa, Tám Tàng buông bao cà ròn ngồi bẹp ven bờ. Lẽ ra anh nên nói “Em đừng xa anh” mới phải. Cuộc đời anh với em mãi mãi là hai đứa trẻ chơi cút bắt. Tình cờ gặp nhau rồi đột nhiên biến mất. Tám Tàng ứa nước mắt.

Đò máy vừa kéo năm chiếc ghe của gánh hát bội tới đình, bầu Sên lật đật đi tìm ông Năm Cù Lãn chống xuống tới chòi Tám Tàng. Bầu Sên bơi thật êm nhưng ông Năm cứ ngồi chồm hồm ngay khoang giữa, hai tay vịn cứng be xuống sợ té:

-Già cả rồi nên tệ hệ lắm. Tay chun bắt đầu run run nên năm nay không biết tui có đứng điểm chầu còn vững không nữa. À...mà lần này họ quyết định tuồng San Hậu diễn ba hồi nhập lại một, cháu có buồn không?

Bầu Sên bùi ngùi nhìn mặt trời từ từ lặn trước mặt, nhả ráng chiều sau dãy

nhà đang lên khói mù mờ xa xa như nghề hát bội còn thoi thóp rớt lại hơi thở của ngày tàn.

-Không đâu bác Năm. Năm nay diễn ở đâu họ cũng đòi bỏ hồi, nhập lớp, dành thời gian xen kẽ với tân nhạc. Đôi khi quyền quyết định sau cùng lại lọt vào tay của lớp trẻ. Họ có biết tuồng biết tích gì nữa đâu. Tề tựu lại là để có dịp tỏ tình. Diễn chẳng qua chỉ cho có lệ thôi. Đôi khi thấy kéo dài, khán giả bỏ về nửa chừng. Nghe tân nhạc nổi lên là cuốn gót quay lại Lớp già rơi rụng hết rồi. Cũng đành vậy thôi. Cho nên lần này, theo ghe cháu, ca sĩ nửa mùa cũng tròm trèm bằng số đào kép. Đa phần là con nhà khá giả ham chơi, ham nổi, đâu cần tiền diễn. Nhạc cụ chất đầy ghe. Mấy đợt diễn rồi, ai bao giàn rớt cuộc cũng tính ra mỗi người chỉ được mười lăm, hai chục ngàn một ngày thôi. Chỉ có nghệ sĩ hát bội mới thực sự sống vồn vện với tiền công diễn như vậy. Nghệ sĩ gạo cội lần lượt bỏ gánh, lớp vì tuổi già, lớp đổ bệnh không còn đủ sức theo ghe như trước. Một ít còn đeo theo gánh là vì quá yêu nghề và lo truyền dạy lại cho các cháu mới vào. Có điệu nhạc hip-hop họ mới chịu bao giàn. Đúng là thời tân cổ giao duyên, nhưng cổ chỉ làm bình phong và phải chịu lép vế hơn tân. Nghiệp hát bội đã đến thời mặc vận. Một cổ vật không còn giá trị và bị đào thải.

- Bởi vậy, mấy đêm năm nghe Tám Tàng thử cái trống mới làm tôi thiệt buồn như ngọn đèn dầu lụn tim. Lúc nó gõ tiếng chát vào tang trống, giọng của mấy cô đào thương còn vắng vắng đâu đây bên tai tôi. Ngày trước mắt ở lớp trẻ nhưng còn trơ trơ ở lớp già. Cũng không trách được thị hiếu của lớp trẻ. Chỉ tiếc là phải chi nó nổi thêm cái vành tai nghe được tiếng trống chầu thì tâm hồn nó phong phú hơn lớp già này biết bao. Phải nghe được tiếng trống chầu thì mới hiểu được hát bội.

Vừa nói chuyện vừa bơi xuồng , lật bật bầu Sên cặp chòi Tám Tàng lúc vừa mới lên đèn. Tám Tàng buông roi chầu hí hờn ra tận mé nước đón bạn tri âm.

Năm Cù Lân đề tay trái lên mặt trống thử xem căng, dùng cỡ nào . Lẽ ra trống mới phải đề tay gần mặt trống, nhưng Năm Cù Lân thấy nó quá hoàn hảo nên ông cầm roi chầu đánh phóng diện lên giữa mặt trống. Tiếng trống bay bay trong đêm căng phồng trời đất , chạnh cả lòng người.

-Thú thật với cậu em, tôi đến đây tạ lỗi với cậu. Gánh hát tôi không đủ tiền mua cái trống này. Cậu cứ giữ lại tiền cọc. Tôi biết nó chẳng là bao- Bầu Sên ngậm ngừng, lặc giọng.

Năm Cù Lân gõ tiếng chát vào tang trống. Bầu Sên nổi hứng bất tử, sang sảng cất tiếng Nam Ai ngang xương quen hết tuồng tích:

"Dù có phải hy ...sinh

"Thiếp vẫn không...một chút ngại ngùng

" Giữ tròn chữ thủy chung...

"cho duyên thắm tình nồng...

"Để cho chàng khởi tiếng thị phi

"Thiếp xin về lại chốn quê xưa

"Nơi thôn dã ruộng đồng...

"Mặc bến đời đục trong...

Nghe tiếng ghe ai đang lục đục cặp mé nước trước nhà, tiếng chèo quen quen của cô Sương Hàng Bông ghé mua cá, Tám Tàng dợm đứng lên, sẵn trớn muốn khuấy mắt cảnh chán chường này. Năm Cù Lân kéo tay Tám Tàng ngồi xuống, cười tươi rói:

-Mấy gánh hát bơi bây giờ đói meo, mua không nổi cái trống chiến hướng chi là trống chầu. Nói cho cùng, đó là giấc mơ của bầu Sên vậy thôi. Cháu nên hiểu bụng dạ của nó. Mà cháu đừng lo. Vài bô lão bên đình Gia Hội nhờ bác ngã giá với cháu 30 triệu đồng. Cháu chịu để lại cho họ không?

Tám Tàng gãi đầu trừ trừ rồi bưng đèn dầu đứng dậy bước ra ngoài:

-Nếu các đình chùa có đặt thì cháu sẽ làm cái khác. Trống này cháu không bán . Không bán cho chú bầu Sên luôn.

Đèn ra khỏi cửa, vụt gió thổi tắt ngúm.Trời tối om. Vậy mà Tám Tàng kêu trời, phóng nhanh xuống xuồng sém trượt chân ôm rịt Út Thương vào lòng, quay mặt nói động lên:

-Trống này cháu nhứt định không bán đâu, bác Năm ơi!

Út Thương thờ nhẹ bên tai Tám Tàng:

-Em có nên đi dang ra chỗ khác chơi để cho người lớn nói chuyện hông anh?